

[REDACTED] dn. .07.2025 r.

Kancelaria Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

ul. Wiejska 4/6/8

00-902 Warszawa

z dopiskiem "Petycja"

PETYCJA

Na podstawie art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U.1997.78.483) w związku z ustawą z dnia 11 lipca 2014 roku o petycjach (Dz.U.2018.870 t.j.) w załączeniu przedstawiamy petycję dotyczącą zmian niektórych przepisów ujętych w rozdziale 10 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (Dz.U.2024.986 t.j.).

Wnosimy o zmianę następujących przepisów w taki sposób, że należy:

1. do art. 78 ust. 1. dopisać pkt. 8 o treści: *który nie jest członkiem żadnej partii politycznej.*
2. zmienić art. 81 ust. 2 i nadać następującą treść: *odwoławcza komisja dyscyplinarna orzeka wyłącznie w składzie.*
3. do art. 85g. dopisać ust. 5 o treści: *Każdy wniosek dowodowy powinien zostać rozpoznany przez właściwego rzecznika dyscyplinarnego w postępowaniu wyjaśniającym oraz właściwą komisję dyscyplinarną w postępowaniu dyscyplinarnym do momentu zakończenia postępowania dowodowego w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku dowodowego i rozpoznanie to powinno zostać zakończone wydaniem stosownego postanowienia wraz z uzasadnieniem. Postanowienie doręcza się stronom postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego. Od wydanego postanowienia nie przysługuje odwołanie.*
4. do art. 85l. ust. 4 dopisać pkt. 1 o treści: *W sytuacji, gdy nastąpiło orzeczenie kary dyscyplinarnej określonej w art. 76 ust. 3 i ust. 4, orzeczenie to staje się prawomocne z chwilą utrzymania w mocy zaskarżonego orzeczenia przez właściwy sąd apelacyjny stosownie do art. 85m. ust. 1 pkt. 1.*

5. do art. 85m. ust. 1 dopisać pkt. 1 o treści: *W sytuacji, gdy nastąpiło orzeczenie kary dyscyplinarnej przez odwoławczą komisję dyscyplinarną określonej w art. 76 ust. 3 i ust. 4, orzeczenie to podlega kontroli sądowej dokonanej przez właściwy sąd apelacyjny o którym mowa w art. 85m. ust. 1. Kontrola ta jest niezależna od wniesienia odwołania przez właściwego rzecznika dyscyplinarnego, obwinionego i obrońcy. Akta postępowania dyscyplinarnego przesyła każdorazowo przewodniczący odwoławczej komisji dyscyplinarnej w terminie 30 dni do sądu apelacyjnego po upływie wniesienia odwołania wskazanego w art. 85m. ust. 1.*
6. zmienić art. 85n. ust. 1 i nadać następującą treść: *Postępowanie dyscyplinarne zakończone prawomocnym orzeczeniem trzeba wznowić, jeżeli.*
7. zmienić art. 85n. ust. 4 i nadać następującą treść: *Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego mogą składać obwiniony, jego obrońca, rzecznik dyscyplinarny, a po śmierci obwinionego lub gdy zachodzą uzasadnione wątpliwości co do jego poczytalności - także jego małżonek, rodzeństwo, krewny lub powinowaty w linii prostej. Wniosek składa się do komisji dyscyplinarnej, która wydała prawomocne orzeczenie w sprawie, w terminie 30 dni od dnia powzięcia wiadomości o przyczynie uzasadniającej wznowienie. Wniosek należy rozpoznać w ciągu 30 dni od dnia doręczenia wniosku.*

UZASADNIENIE

Celem niniejszej petycji jest wzmocnienie praworządności oraz ochrony konstytucyjnych praw obywateli – w tym nauczycieli – w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej, określonej w rozdziale 10 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela. Poniżej przedstawiamy kluczowe argumenty przemawiające za koniecznością zmian.

1. Wymóg apolityczności członków komisji dyscyplinarnych – gwarancja prawa do niezawisłego i bezstronnego sądu

Zgodnie z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, „każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd”. Choć komisje dyscyplinarne nie są sądami w rozumieniu ustrojowym, to wykonują funkcje o charakterze orzeczniczym – zbliżone do

funkcji sądów, ponieważ rozstrzygają o odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli, co może skutkować daleko idącymi konsekwencjami zawodowymi.

Wobec tego członkowie komisji dyscyplinarnych powinni spełniać wymogi zbliżone do tych, jakie stawia się sędziom. Apolityczność jest warunkiem koniecznym, aby można było mówić o bezstronności i niezależności członka komisji. Przynależność do partii politycznych, niezależnie od orientacji, może budzić uzasadnione obawy co do obiektywności podejmowanych decyzji, szczególnie w sprawach, które mają charakter medialny, kontrowersyjny lub mogą być wykorzystywane do celów politycznych. Proponowane dodanie do art. 78 ust. 1 pkt 8, wykluczające możliwość pełnienia funkcji członka komisji przez osoby należące do partii politycznych, stanowi realizację tej zasady.

2. Konieczność sądowej kontroli orzeczeń w przypadku dotkliwych kar – ochrona konstytucyjnego prawa do wyboru zawodu

Zgodnie z art. 65 ust. 1 Konstytucji RP, „każdemu zapewnia się wolność wyboru i wykonywania zawodu”. Kary dyscyplinarne przewidziane w art. 76 ust. 3 i 4 Karty Nauczyciela, takie jak m.in. wydalenie z zawodu, bezpośrednio godzą w to konstytucyjne prawo. Orzeczenie tego rodzaju powinno zatem podlegać bezwzględnej sądowej kontroli – niezależnej, automatycznej i niezależnej od inicjatywy stron.

W praktyce komisje dyscyplinarne nie zawsze dysponują wystarczającą wiedzą prawniczą (nie ma ustawowego wymogu, aby członkami komisji dyscyplinarnej były osoby posiadające wykształcenie prawnicze), by właściwie interpretować i stosować przepisy prawa materialnego i procesowego. Dlatego też konieczne jest wprowadzenie mechanizmu obligatoryjnej kontroli sądowej orzeczeń o wydaleniu z zawodu lub orzeczeń skutkujących zawieszeniem prawa do jego wykonywania. Proponowany przepis art. 85m ust. 1 pkt 1 stanowi realizację tej potrzeby.

3. Bezwzględna legalność składów komisji dyscyplinarnych – poszanowanie zasady legalizmu

Zasada legalizmu, określona w art. 7 Konstytucji RP, zobowiązuje organy władzy publicznej do działania na podstawie i w granicach prawa. Skład komisji dyscyplinarnych określa wprost ustawodawca – każda zmiana, uchybienie czy nieprawidłowość w obsadzie składu komisji powinna skutkować nieważnością postępowania lub orzeczenia. Proponowane doprecyzowanie art. 81 ust. 2, wskazujące jednoznacznie na wymóg orzekania w pełnym

składzie, ma na celu zapobieżenie sytuacjom, w których decyzje dyscyplinarne zapadają w sposób sprzeczny z literą prawa. Zachowanie pełnego składu gwarantuje również większą transparentność i reprezentatywność decyzji.

4. Konieczność wydawania postanowień w zakresie wniosków dowodowych – zapewnienie przejrzystości i prawa do obrony

W każdej procedurze *quasi-sądowej*, jaką jest postępowanie dyscyplinarne, niezbędne jest, aby decyzje w przedmiocie dowodów były podejmowane w sposób sformalizowany i jawny. Brak obowiązku wydania formalnego postanowienia w sprawie uwzględnienia lub oddalenia wniosku dowodowego prowadzi do ograniczenia prawa do obrony i przejrzystości postępowania, a także utrudnia skuteczne zaskarżenie przebiegu postępowania.

Wnioskodawcy, zarówno rzecznik dyscyplinarny, jak i obwiniony, mają prawo do aktywnego udziału w postępowaniu, w tym do zgłaszania wniosków dowodowych – których rozpoznanie powinno następować w wyznaczonym terminie i kończyć się wydaniem pisemnego, uzasadnionego postanowienia doręczanego stronom. Tylko w ten sposób zapewniona zostaje pełna transparentność postępowania oraz kontrola proceduralna nad czynnościami komisji i rzecznika.

Proponowane dodanie nowego ustępu 5 do art. 85g realizuje tę potrzebę i zabezpiecza jedno z fundamentalnych uprawnień uczestników postępowania – prawo do rzetelnego postępowania dowodowego.

5. Bezwzględny obowiązek wznowienia postępowań dyscyplinarnych w określonych ustawowo przypadkach – gwarancja sprawiedliwości i efektywnej ochrony praw

Wznowienie postępowania dyscyplinarnego powinno być nie tylko możliwością, lecz obowiązkiem, gdy zachodzą przesłanki wskazane w ustawie. Utrzymanie w obrocie prawnym orzeczenia obciążonego istotnymi wadami – np. wydanego z naruszeniem prawa, w oparciu o fałszywe dowody lub wobec osoby, która nie była poczytalna – godzi w zaufanie obywatela do państwa prawa i sprawiedliwości proceduralnej.

Zmiana brzmienia art. 85n ust. 1 i ust. 4 ma na celu zapewnienie, że każda osoba, która ma interes prawny lub moralny w sprawie, będzie mogła skutecznie wnioskować o wznowienie, a komisje będą zobowiązane do niezwłocznego rozpoznania takiego wniosku. Terminowość i jawność procedury wznowieniowej to podstawowe warunki sprawiedliwości proceduralnej.

Reasumując, proponowane zmiany mają charakter systemowy, służą zwiększeniu gwarancji procesowych nauczycieli oraz zapewnieniu pełniejszej zgodności z przepisami Konstytucji RP. Ugruntowanie zasad apolityczności, niezależnej kontroli sądowej, legalności działania organów dyscyplinarnych oraz skutecznego wzruszenia niesprawiedliwych orzeczeń to nie tylko realizacja wartości demokratycznego państwa prawa, ale także warunek utrzymania zaufania społecznego do instytucji edukacyjnych i prawnych.

Zgodnie z powyższym wnosimy, jak we wstępie.

